

ШКОЛА ПАЦІЄНТІВ ДІЄ!

*Троцька І. О., Рябіченко В. В., Загребельний О. С., Нікуєнко С. О., Бойко Л.І.
СумДУ, кафедра інфекційних хвороб з епідеміологією;
Сумська обласна інфекційна клінічна лікарня ім. З. Й. Красовицького;
Управління охорони здоров'я Сумської обласної державної адміністрації;
Сумська обласна громадська організація "Клуб "Шанс".*

Актуальність. Однією з найважливіших проблем медицини сьогодення є вірусні гепатити. За матеріалами Всесвітньої організації охорони здоров'я, у світі вірусами гепатитів інфіковано понад 1,5 млрд. людей.

Враховуючи зазначене, необхідність вдосконалення профілактичної допомоги населенню не викликає сумнівів. Перспективним у цьому напрямку в сучасних умовах є санітарно-гігієнічне виховання та навчання хворих на хронічні гепатити у Школі пацієнтів.

Школа пацієнтів – це сукупність методів індивідуального та групового виховання і навчання хворих, що спрямовані на формування здорового способу життя та практичних навичок щодо раціонального лікування, харчування, прихильності до терапії і безпечної поведінки.

Мета Школи – сприяння партнерським відносинам з лікарем під час лікування, запобігання ускладнень та тяжких форм захворювання, підвищення якості життя хворих.

Результати. Школа пацієнтів була організована спеціалістами обласної громадської організації "Клуб "Шанс" та обласної інфекційної клінічної лікарні.

Пацієнти направлялись на заняття лікарями обласного гепатологічного центру та волонтерами обласної громадської організації "Клуб "Шанс". Нерідко хворі приходили до Школи за порадою інших її учасників.

У 2012 році було проведено 6 занять тривалістю 120 хвилин кожне. На заняттях розглядалися шляхи передавання гепатиту, клінічні прояви хвороби, сучасні можливості діагностики, лікування та профілактики, обговорювались фактори ризику, що сприяють прогресування гепатиту та його трансформації у цироз печінки і гепатоцелюлярну карциному, розроблялись реальні заходи щодо покращання якості життя.

Всього у Школі пацієнтів прийняло участь 68 осіб віком від 18 до 49 років (34±6,2), з них 45 (66,2 %) склали чоловіки, 23 (33,8 %) – жінки. У 52 (76,5 %) пацієнтів був хронічний вірусний гепатит С, у 11 (16,2 %) – хронічний вірусний гепатит В, у 5 (7,3 %) – хронічний вірусний гепатит В + С. Жоден хворий не отримував противірусної терапії.

Перед початком занять у Школі та після її завершення у пацієнтів визначався рівень інформованості щодо своєї хвороби. За результатами цієї оцінки було встановлено, що рівень знань про гепатит, сучасні методи його діагностики, лікування та профілактики до початку занять були низькими у 42 (61,8 %) осіб, середніми – у 21 (30,9 %), відмінними – у 5 (7,3 %). 15 (22 %) пацієнтів вважали, що заразитися вірусним гепатитом можна у басейні, при рукостисканні, тоді як 18 (26,5 %) не знали про статевий шлях передачі вірусів та небезпечність таких процедур, як педикюр, манікюр, пірсинг, татуаж. 26 (38,2 %) учасників Школи ніколи не чули про можливість попередження вірусного гепатиту В за допомогою щеплень.

Після проведення Школи відмінні та добрі знання продемонстрували 44 (64,7 %) особи, середні – 24 (35,3 %). Відповідно рівень знань збільшився в середньому на 45,9 %.

За результатами опитування всі пацієнти відмітили, що участь у Школі була для них корисною, 65 (95,6 %) були задоволені якістю навчання. Фактично всі учасники порадили би пройти навчання у Школі своїм знайомим.

52 (76,5 %) пацієнта стали додержуватись дієти, 31 (45,6 %) відмовились від алкоголю, 50 (73,5 %) знизили фізичні навантаження, 34 (50 %) пройшли поглиблене обстеження. За результатами опитування 32,3 % осіб до початку занять у Школі не знали про противірусну терапію, а 50 % вважали її неефективною, лише 6,5 % задумувались про специфічне лікування.

Після навчання у Школі 45 (61,2 %) пацієнтів зрозуміли, що терапія сучасними противірусними засобами – надійний та ефективний шлях боротьби з хворобою.

69,2 % слухачів Школи з вірусним гепатитом С прийняли рішення щодо щеплення проти гепатиту В, а пацієнти з вірусним гепатитом В усвідомили необхідність імунізації членів своєї родини.

54,4 % відвідувачів Школи відмітили покращення якості життя, а саме: покращення психічного та фізичного стану, підвищення життєздатності, фізичної і соціальної активності.

Висновки. Таким чином, відвідування хворими Школи підвищує якість життя пацієнтів та позитивно позначається на їх прихильності до рекомендацій лікаря, безпечної поведінки. Наш досвід дозволяє стверджувати, що Школа є ефективним механізмом лікування, профілактики та мінімізації ускладнень хронічних гепатитів.